

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 11746

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars II. Wien 1794.

1985

P O L E M I C I

1986

pit, ut ibi: *Der Almechtig Ewig Gott hat sich mit gewissen zeugnüssen, mit Aufferweckbung der Totten &c. Agenda vero ipsa incompleta deficit in Capite de Missa et Communione his verbis: vnde dixer sein heiliger leib vnde bluet werden von wurdigen vnde unwurdigen —.*

DXVI.

²⁷⁴ Codex chartaceus germ. lat. Sec. XVI. Folior. 47. f. continet *Christophori Ducis Würtembergici Edictum de Liturgia et Disciplina ecclesiastica hoc titulo: Von gottes gnaden Unser Christophs Hertzogen zu Würtemberg vnde zu Teckh, Grauen zu Mümpelgart Instruktion vnde Ordnung, Wie vnde welcher massen vñ unser Christenliche Confession, Im Jungst gebaltenem Concilio zu Trienn (1552) übergebenn vnde publiciert, vnde daruff geuolgte vnde gestellte getruckte Kürchenordnung, die Kürchen In unserm Fürstenthumb vñ unserer Oberkeit, mit Pfarrern, Predigern, Diacon, Subdiacon, Catechisten, Schulmeister, Messnern, vnde Anndern Dienern versebenn, und mit was vnderhaltung vnde Super Intenden- ten dieselbigen erhalten, vnde bedacht sollenn werden. Agitur praecipue de Ministris Ecclesiae, eorum electione, examine et constitutione in Paroeciis, de Scholis, Medicis, Chirurgis, de Sustentatione Ministrorum, Scholarum et Pauperum, de Ma-*

trimonio, Coenobiis et Modo inquirendi in *Anabaptistas et Schwenkfeldianos*, de officio Superintendentis et Theologorum senatum ecclesiasticum constituentium. Quae omnia fusius edisseruntur in Confessione Doctrinae et Ordine Agendorum in Ecclesia, quae lingua vernacula simul lucem adspexere auspicis ejusdem *Ducis Tubingae 1559. f.*

DXVII.

²²⁸ Codex chartaceus lat. Sec. XVI. Folior. 67. 8. continet Praelectiones in *Danielem Parisiis* habitas a. 1541. a *Francisco Vatablo Picardo Gamachiensi* regio Hebraicae linguae Professore, calamoque exceptas ab Auditoribus; et *Codici* quidem praefenti olim praescriptum est: *Diazij manus*, quem non habeo diversum a *Job. Diazio*, teste *Ant. Crocio* in *Martyrol* et *Sleidano Comment.* L. 17. post navatam 13. annis literis *Parisiensibus* operam jam *Lutherum*, mox *Calvinum* et *Bucerum* secuto, et tandem a. 1546. *Neoburgi* ad *Danubium*, proprio fratre *Alfonso* agente, interemto. Ita quidem *Crocius* ille, et *Sleidanus*. Initium porro harum Praelectionum est: Cap. I. *Omnes hebrei totum vetus testamentum, totam illam scripturam in tres diuidunt partes, in תורה legem, in נבא (sic) prophetas, et in כתובים αγιογεαφα. Sic etiam R. K. (Dav. Kimchi) initio commentariorum in psalmos*

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 11746

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars II. Wien 1794.

1987

C O D I C E S

1988

psalmos diuidit &c. In brevi hac Praefatiuncula Daniel Hagiographis, et non Prophetis adnumeratur. Pergit porro Interpretatio: Anno tertio regni Joachim Regis Jude, *Concisa locutio*, in anno trium s. annorum. i. anno tertio, sub finem anni tertij (*ne repugnare videatur cum loco Hierrem. 25. ubi dicitur in anno quarto Joachim*) regis Jude. &c. Atque ita per Capita proceditur admixtis subinde documentis moralibus. Norunt sacrarum literarum Studiosi motus, quos Rob. Stephanus typographus Parisinus, antequam *Genevam* peteret, *Biblio* a. 1545. 8. vulgatis excitatavit. Admonuit in iis praevie Lectorem, se doctissimi *Vatabli* adnotationes a diligentissimis ejus auditoribus magna fide exceptas huic Editioni adposuisse. Quod si *Vatablus*, prosequitur, ipse has annotationes edidisset, Deus bone, quantum doctrinae, quantum facilitatis accessurum fuisse existimamus! At enim *Vatablus* tantum abest, ut hac adulazione deliniretur, ut potius, testimonio Gilb. Genebrardi in *Praef. ad Origenis Opera Parif.* 1574. 1604. et

Msptae.

Et a tempore quo ablatum fuit illud sacrificium. i. Juge illud sacrificium. i. verus dei cultus (alij Eucharistiam intelligunt, cuius typus erat iuge sacrificium) et ad ponendam s. in loco eius abominationem stupentem (i. quam omnes stupere debent) vel expone, ut sit

1619. f. *Stephanum* ad se acceritum objurgaret et falsi criminis postularet. Et re ipsa, quidquid obmoveat *Dav. Clemens* in *Bibl. cur. bift. crit.* T. IV. p. 140. sinceritatem saltem in eo desideres. Cur enim, cum in iis suis adnotationibus multa, ut verbis Arn. Bootii in *Indice Autor.* ante suas *Animadvers. sacr. ad Text. Hebr. V. T.* Londini 1644. 4. utar, *Religionem reformatam sapientia sparsa sint*, a qua ipse (*Vatablus*) fuit alienissimus, cur, inquam, expressis nominibus non suum cuique tribuit, contentus *Vatablum* et *Christianos Doctores* nominare? Quinam hi? Inuria igitur Nomen *Bibliorum Vatabli* invaluit, cum neque Verfio in illis Versioni vulgatae adjuncta *Vatabli* sit, sed *Leonis Judae*, aliorumque *Tigurinorum*, neque Adnotationes ex integro ad illum pertineant. Verum haec prolixius apud Autores citt. differuntur, quibus *Lelongii* et *Mascbii Bibliotecas sacr. Huetiumque de claris Interpretib.* adde. Nos ex instituto speciminis loco Notas msptas cum editis a v. 11. C.XII. ad finem conferemus.

Editae.

21. a tempore, quo ablatum fuerit sacrificium iuge ad sufficiendum (in locum eius) abominationem stupendam vel desolantem, subintellige, cultum Dei. Supradescripsit finem: nunc initium huius tribulationis docet: nempe cum verus dei cultus ablatus fuerit et intro-

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 11746

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars II. Wien 1794.

1989

P O L E M I C I .

1990

sit tobar abominationem desolantem et destruentem verum cultum. Per abominationem intelligit contrarium cultum vero cultui; bunc locum secutus est Matthaeus in suo Euangeli. 25. v. 24. Nota autem hic diligenter vau illud redundare, aut aliquid debere subintelligi nempe verbum — — Vt si diceres in alia loquutione, Franciscus Vatablus et legit, i. venit et legit.) s. Erunt dies mille ducenti et nouem. i. anni tres cum dimidio et diebus circiter duodecim (hos autem dies additos superioribus subiungit ad refrigerium Eleitorum, hos, inquam, de quibus mox dicet) beatus. s. erit vir ille qui spectauerit s. finem horum, et peruerenerit ad dies mille trecentos triginta et quinque. Tu autem s. Daniel vade, Vadas ad finem ipsum i. ad finem tuum ad finem omnis carnis i. ad finem tibi a natura datum. i. tu morieris, et quiesces et stabis in sorte tua i. quiesces in sinu Abrahe in fine horum dierum, de quibus supra dixerat, i. usque ad finem iudicij.

Quaedam utique adparent Vatabli, sed fortasse Bertinus le Comte, a quo Stephanus Adnotaciones illius habuisse in Epistola Biblio lat. anni 1557. cum hujus oliva f. editis praevia dicitur, curatius ab ore Magistri pependit. Diazius noster penso suo haec subjecit: Interpretationem Danielis difficultiam sane absolvit XV. die Martij 1541. Doctissimus F. Vatablus parisijs.

Denis Codd. Theol. V. I. P. II.

introducta noua religio. Juge sacrificium umbra erat veræ religiosis, aut sacræ eucharistiæ. Vide Matth. 24. b. Quum videritis abominationem desolationis &c. Videtur hic Abominationem desolationis intelligere cultum contrarium vero cultui Dei veri. 22. i. anni tres cum mensibus sex et duodecim diebus. 23. Addit superiori summa XLV dies, in quibus erit refrigerium electis, ut est Matth. 24. Statim post tribulationem illorum temporum apparabit signum filij hominis. Ergo post afflictionem istam erit pauxilla requies sanctis ab illa calamitate. 24. Vel perges, quasi diceret, Tu autem interim morieris, neque hoc videbis. 25. in sorte tua in finem horum dierum, subintellige, de quibus dixi tibi. Quiesces in sinu Abrahæ usque ad resurrectionem mortuorum.

DXVIII.

Codex chartaceus hisp. Sec. 761
XVI. Folior. 212. 8. inscribitur:
El Salterio Traduzido Del Hebrewo En Romance Castellano.
Praefatio prolixa dirigitur: *A La Illusterrima Senora La Senora Dona.* Nomen ipsum, quod toties Codicibus accidisse lamentatur, male consultus quidam atramento penitus oblevit. Agit porro

D d d